

Bachelor eller kandidat? – beskæftigelse og ledighed

Dette faktaark samler og analyserer data om de universitetsuddannede bachelorer sammenlignet med universiteternes kandidater. Fokus for dette faktaark er de to gruppers beskæftigelse, ledighed og overførselsindkomster. Et andet faktaark har fokus på deres startløn og lønudvikling.

Resultaterne samles og vurderes i faktaarket "*Bachelor eller kandidat – et samfundsøkonomisk valg*".

Beskæftigelse, ledighed og overførselsindkomster er vigtige parametre, når man skal vurdere de mere snævre samfundsøkonomiske begrundelser for at uddanne kandidater fremfor at øge afgangene fra universiteterne allerede efter bachelorgraden.

Væsentlige resultater fra analysen

- Bachelorerne har en betydeligt lavere beskæftigelsesgrad end kandidaterne. Forskellen indsnævres fra ca. 20 procentpoint i begyndelsen til efter 10 år at være knapt 10 procentpoint – side 3.
- Bachelorerne har på nær i det første år en betydeligt højere andel på overførselsindkomst end kandidaterne. Forskellen indsnævres fra et højdepunkt på 15 procentpoint til efter 10 år at være 7 procentpoint – side 4.
- Bachelorerne har på nær i det første år en betydeligt højere ledighed end kandidaterne. Forskellen indsnævres fra et højdepunkt på 18 procentpoint til efter 10 år at være 3 procentpoint – side 5.

De samfundsøkonomiske konsekvenser af disse resultater belyses i faktaarket "*Bachelor eller kandidat – et samfundsøkonomisk valg*".

Resultaterne er opdelt på hovedområder i bilag 1, side 6 – 9.

Spørgsmål om indhold kan rettes til:

Forsknings- og uddannelsespolitisk chef i Djof Wenche Marit Quist på wmq@djof.dk/33 95 98 26

Spørgsmål om metode kan rettes til:

Chefkonsulent i Djof Kirstine Nærvig Petersen på knp@djof.dk/33 95 01 94

Se nærmere om analysens metode mv. på næste side.

Hvad er en bachelor?

Analysen vedrører de bachelorer, som uddannes ved universiteterne. Det er vigtigt at vurdere disse bachelorer adskilt fra professionsbachelorerne.

Universiteternes uddannelse af bachelorer har som hovedformål at kvalificere de studerende til videre uddannelse på kandidatuddannelsen.

Professionshøjskolernes uddannelse af bachelorer har som hovedformål at kvalificere de studerende til umiddelbar erhvervsdeltagelse.

Uddannelserne kan ikke rumme begge formål uden at øge studietiden.

Om analysen

Datagrundlaget er e-Indkomstregisteret, bearbejdet af Djøf på baggrund af en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Tallene bygger på 3. kvartal 2012. Når der regnes anciennitet, er der tale om rullende år. Enheden er i personmåneder i befolkningen. Omregnet til personer indgår 27.837 bachelorer og 214.050 kandidater i analysen.

Der regnes i fuldtidspersoner. Der ses alene på ansatte, dvs. at selvstændige ikke indgår i analyserne.

I gruppen af bachelorer indgår alle, der har færdiggjort en universitetsbachelorgrad, men ikke en kandidatgrad og som ikke længere er studerende. De kan således have været indskrevet på kandidatdelen uden at færdiggøre denne, men også været gået direkte fra bachelorgraden ud på arbejdsmarkedet.

Bachelorer og kandidater fra det sundhedsvidenskabelige område er ikke medtaget, idet der praktisk talt ikke findes sundhedsvidenskabelige bachelorer. HA er ikke medtaget, da denne er en tidligere professionsbachelor. Dvs. at der alene ses på HUM, SAMF (uden HA) og NATTEK.

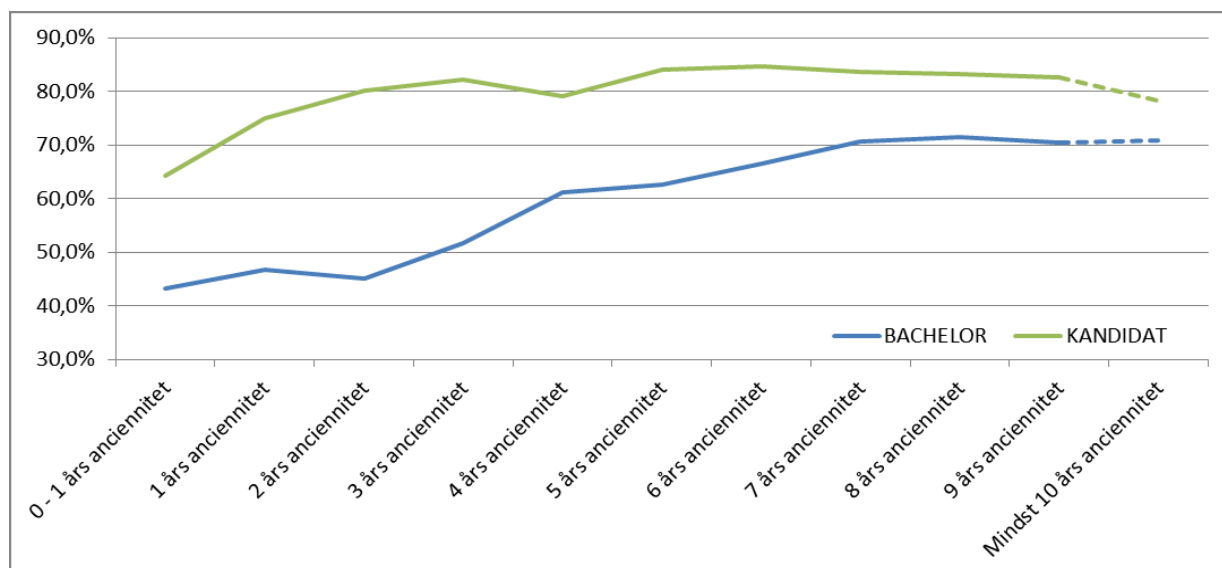
Gruppen på overførselsindkomst omfatter alle, - personer i arbejdsstyrken (fx dagpengemodtagere og kontanthjælpsmodtagere) og personer, der ikke indgår i arbejdsstyrken (fx førtidspensionister).

Beskæftigelsesgraden

Beskæftigelsesgraden er udregnet med udgangspunkt i befolkningen, ikke i arbejdsstyrken. Dette giver relativt lavere beskæftigelsesgrader, idet fx førtidspensionister er med medtalt i befolkningen, men ikke i arbejdsstyrken. Der ses alene på ansatte, ikke selvstændige. Andelen af selvstændige er dog generelt højere blandt kandidater end blandt bachelorer (se bilag 2, side 10).

Der er stor forskel på kandidaters og bachelors beskæftigelsesgrad, helt særligt i grupperne med kort anciennitet. Ser man på forskellen mellem bachelorer og kandidater, har nyuddannede kandidater halvdanden gange så stor sandsynlighed for at være i fuldtidsbeskæftigelse som bachelorerne. Forskellen mindskes dog med stigende anciennitet til at være mere beskeden ved ti års anciennitet eller mere.

Figur 1. Beskæftigelsesgraden blandt bachelorer og kandidater

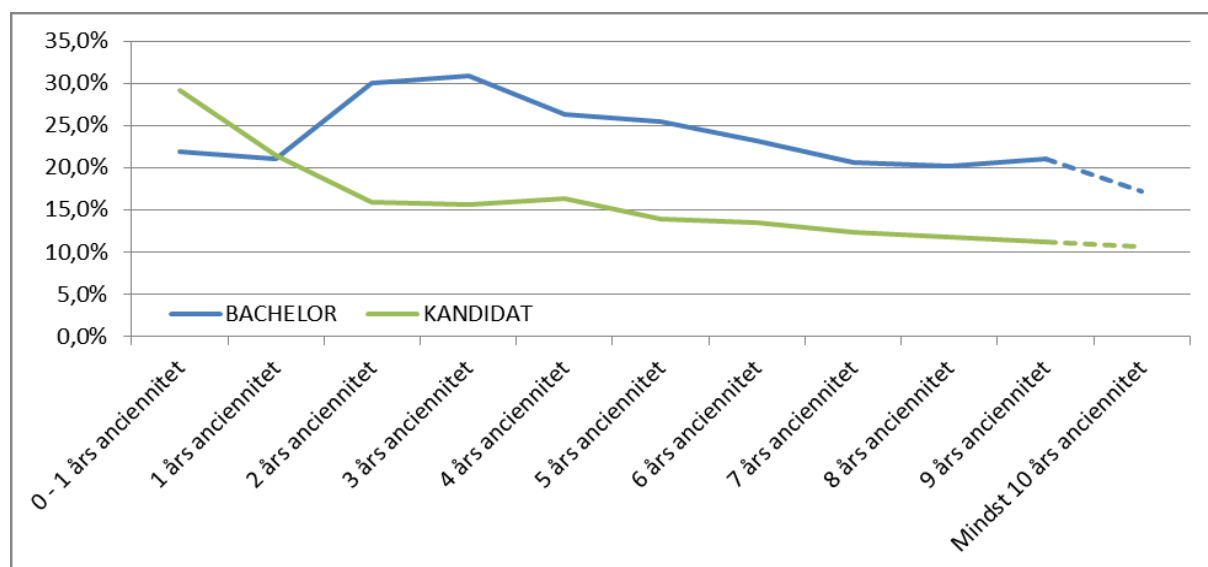
Andel på overførselsindkomst

Andelen på overførselsindkomst er udregnet med udgangspunkt i befolkningen, ikke i arbejdsstyrken. Dette giver relativt lavere andele på overførselsindkomst. Der regnes i fuldtidspersoner – uanset type af overførselsindkomst, fx medregnes personer på barselsdagpenge.

Der er store forskelle mellem hvor stor en andel af kandidater og bachelorer, der er på overførselsindkomst. Gruppen af nyuddannede kandidater har som helhed en lidt højere andel på overførselsindkomst end bachelorerne, men andelen på offentlig forsørgelse falder hurtigt og bliver lavere end bachelorerne efter et års anciennitet for derefter konsekvent at ligge betydeligt lavere.

Efter to års anciennitet er godt 15 procent af kandidaterne på overførselsindkomst, mens næsten dobbelt så stor en andel af bachelorerne, nemlig 30 pct. er på overførselsindkomst. Efter fire års anciennitet ligger andelen af bachelorer på overførselsindkomst ca. 2/3 højere end kandidaternes andel.

Figur 2. Overførselsgraden blandt bachelorer og kandidater

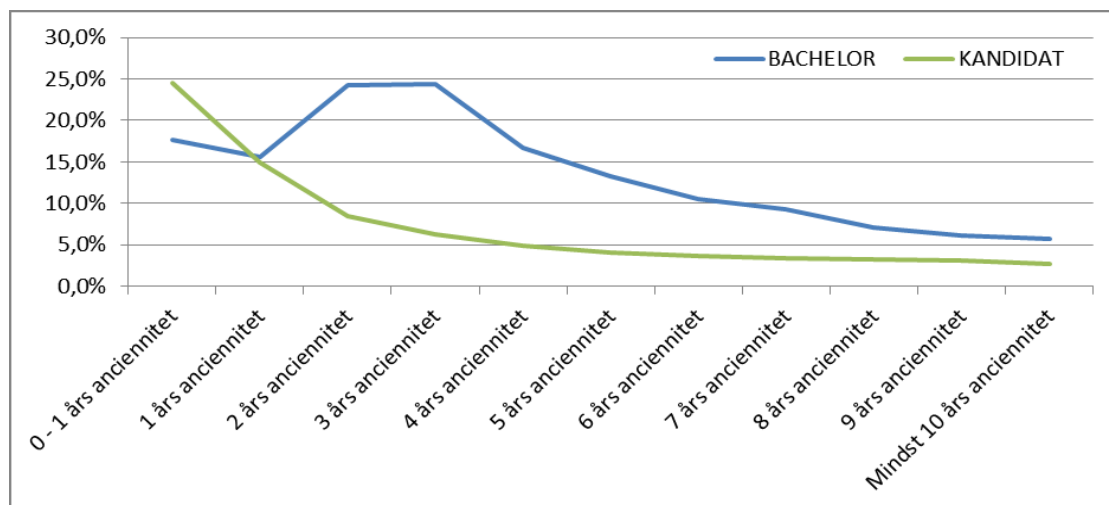
Ledighed

Ledighed er udregnet med udgangspunkt i befolkningen, ikke i arbejdsstyrken og er en undergruppe af andelen, der er på overførselsindkomster. Dette giver lavere andele end hvis der tages i udgangspunkt i arbejdsstyrken og tallene er derfor ikke umiddelbart sammenlignelige med de officielle ledighedstal fra Danmarks Statistik. Der regnes i fuldtidspersoner.

Også i ledigheden er der store forskelle mellem bachelorer og kandidater. Nyuddannede kandidater har som udgangspunkt en højere ledighed (næsten 30 pct.) end bachelorer (godt 20 pct.), men billedet vender allerede efter det første år på arbejdsmarkedet, hvor bachelorerne ledighed stiger meget, mens kandidaternes falder meget. Dette skyldes, at de kandidater, der har været indskrevet på overbygningen, men falder fra undervejs, her overgår fra at være studerende til – i relativt høj grad – at være ledige. Og studerende indgår ikke i denne analyse, men ledige gør.

Efter 2-5 års anciennitet er der en meget stor overledighed blandt bachelorerne i forhold til blandt kandidaterne. Ledigheden er omkring tre gange så stor. Efter otte års anciennitet er ledigheden dobbelt så stor blandt bachelorerne.

Figur 3. Ledigheden blandt bachelorer og kandidater

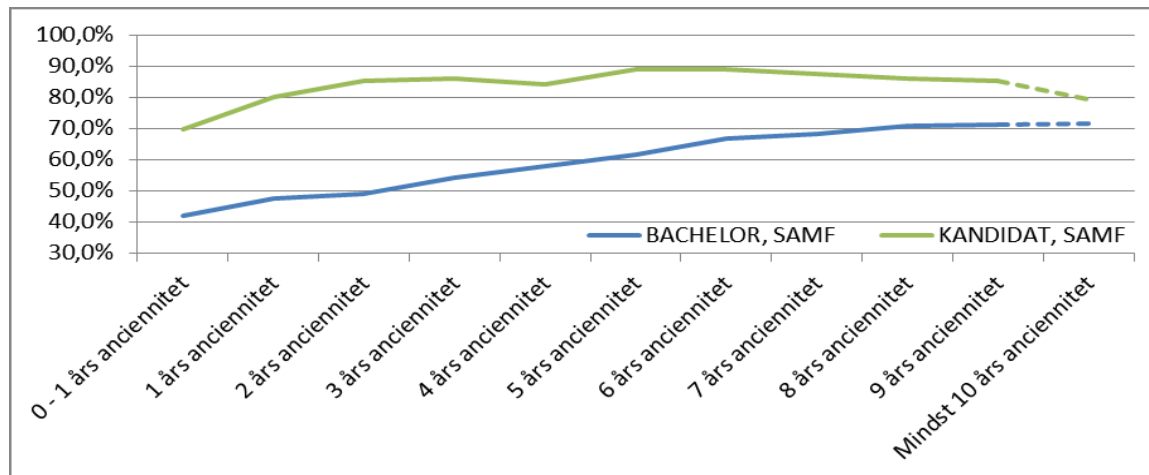

Bilag 1: Indikatorer opdelt på hovedområder

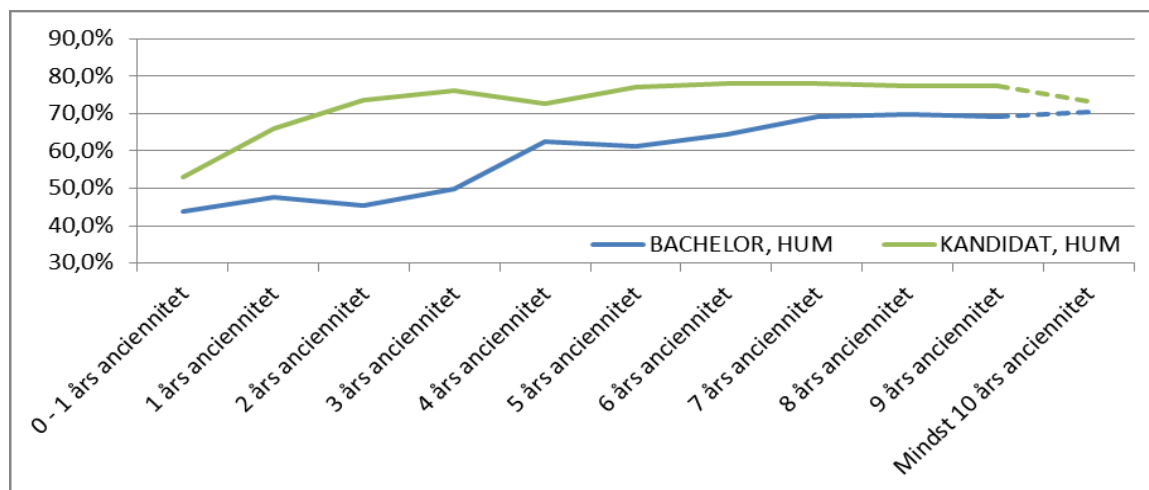
Beskæftigelsesgraden

Tendensen er den samme for alle tre hovedområder – andelen i beskæftigelse er betydeligt større blandt kandidater end blandt bachelorer, men forskellen udjævnes efterhånden.

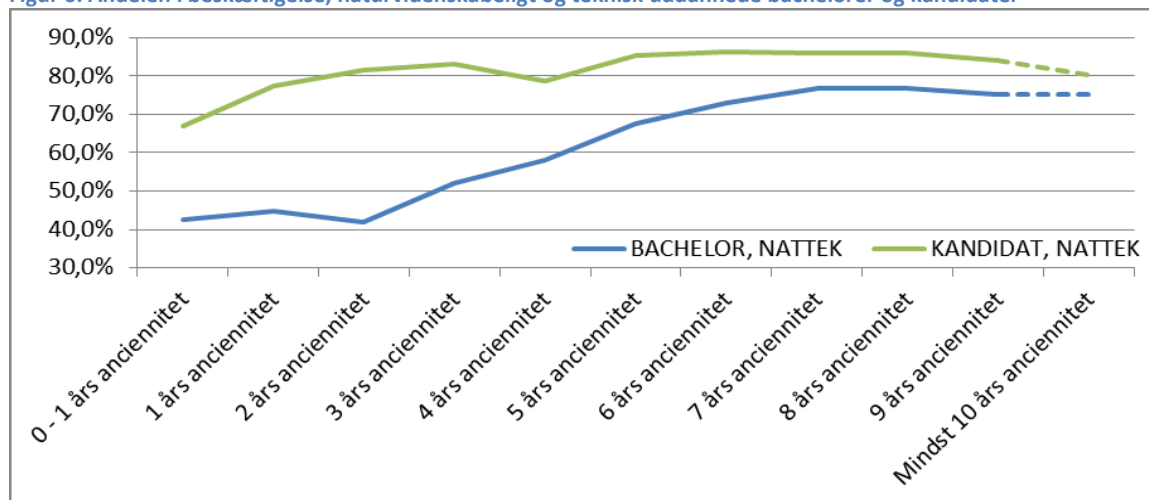
Figur 4. Andelen i beskæftigelse, samfundsvidenskabelige bachelorer og kandidater

Figur 5. Andelen i beskæftigelse, humanistiske bachelorer og kandidater

Figur 6. Andelen i beskæftigelse, naturvidenskabeligt og teknisk uddannede bachelorer og kandidater

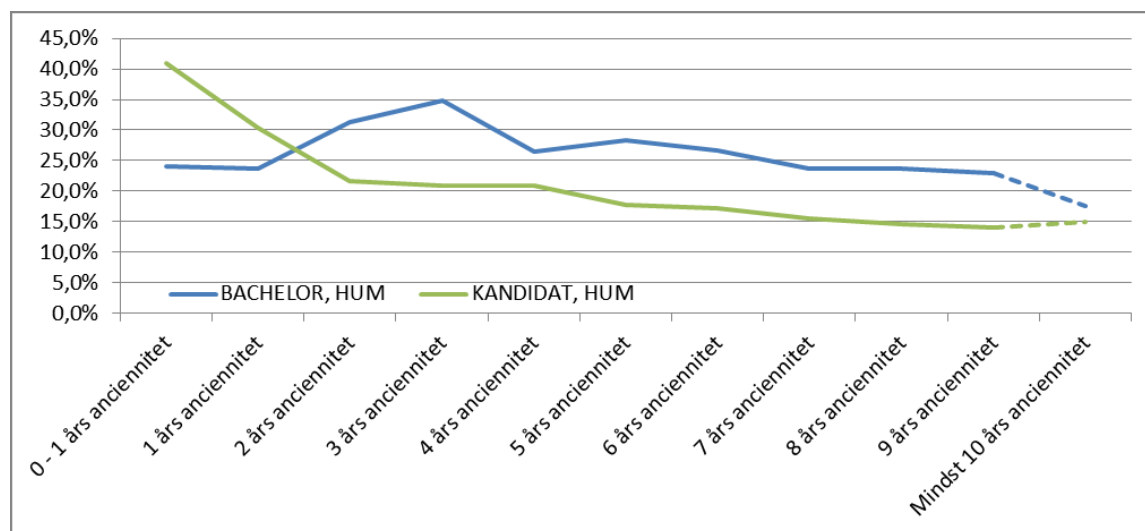

Andelen på offentlig forsørgelse

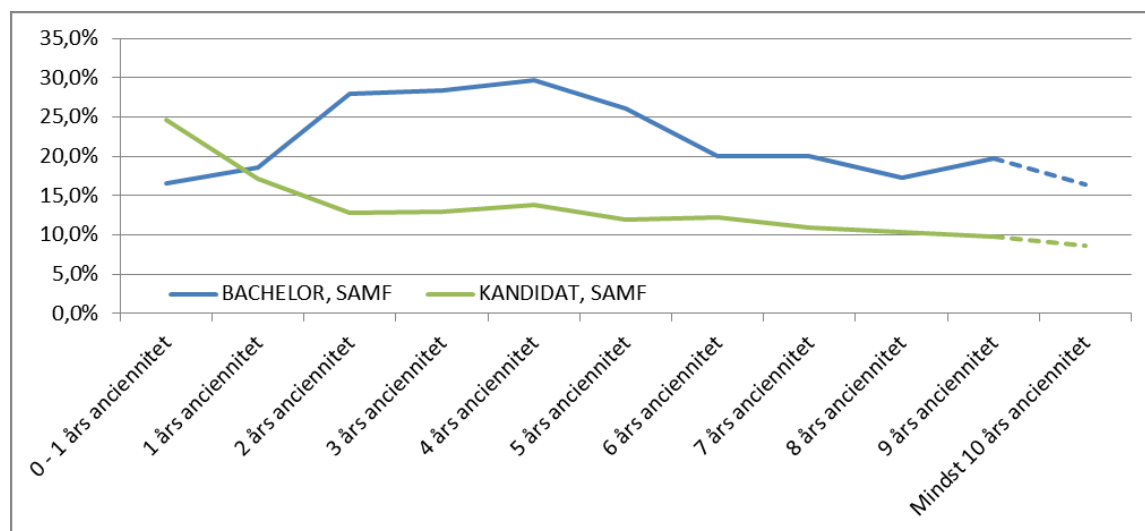
Ser man på hovedområder, er der samme tendens på alle hovedområder, om end forskellen mellem bachelorer og kandidater er mindre blandt humanister. For bachelorer indenfor alle tre områder ses et karakteristisk 'knæk' ved to til tre års anciennitet efter bachelorgraden. Det skyldes, at alle dem der har været indskrevet på kandidatdelen men ikke gennemfører denne, på det tidspunkt overgår fra at være studerende (som ikke er medregnet i denne analyse) til at indgå i analysen.

De nyuddannede humanistiske kandidater har en overførselsgrad på ca. 40 pct., men denne reduceres til godt 20 pct. efter to års kandidatanciennitet. De nyuddannede bachelorer har en overførselsgrad på knap 25 pct. og denne stiger i årene efter graden og kommer først ned på udgangspunktet efter ca. 7 års kandidatanciennitet. Der er meget lidt forskel på overførselsgraden, når man sammenligner kandidater med mindst ti års anciennitet som hhv. bachelor og kandidat.

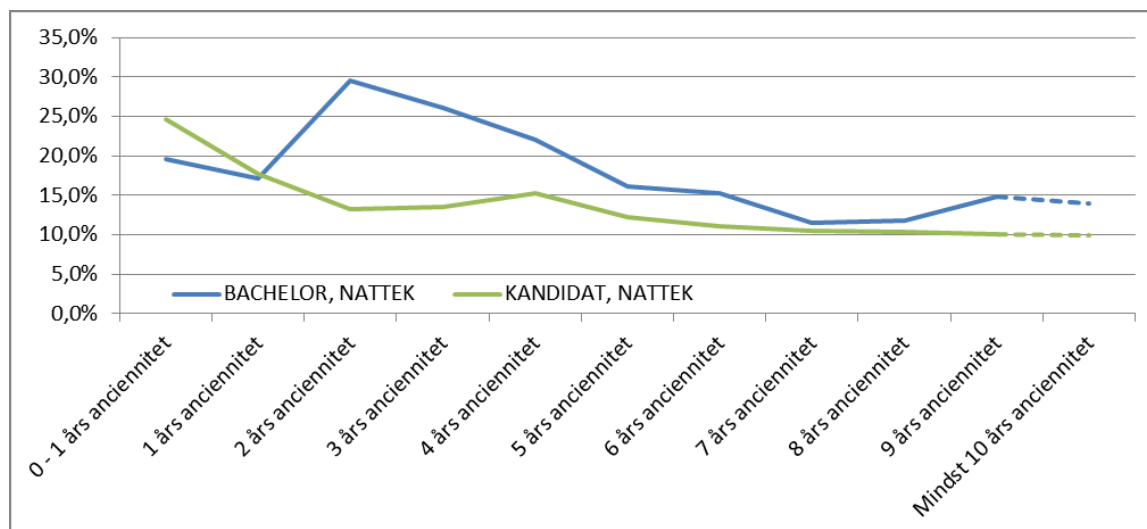
Figur 7. Overførselsgrad blandt humanistiske bachelorer og kandidater

Figur 8. Overførselsgrad blandt samfundsvidenskabeligt uddannede bachelorer og kandidater

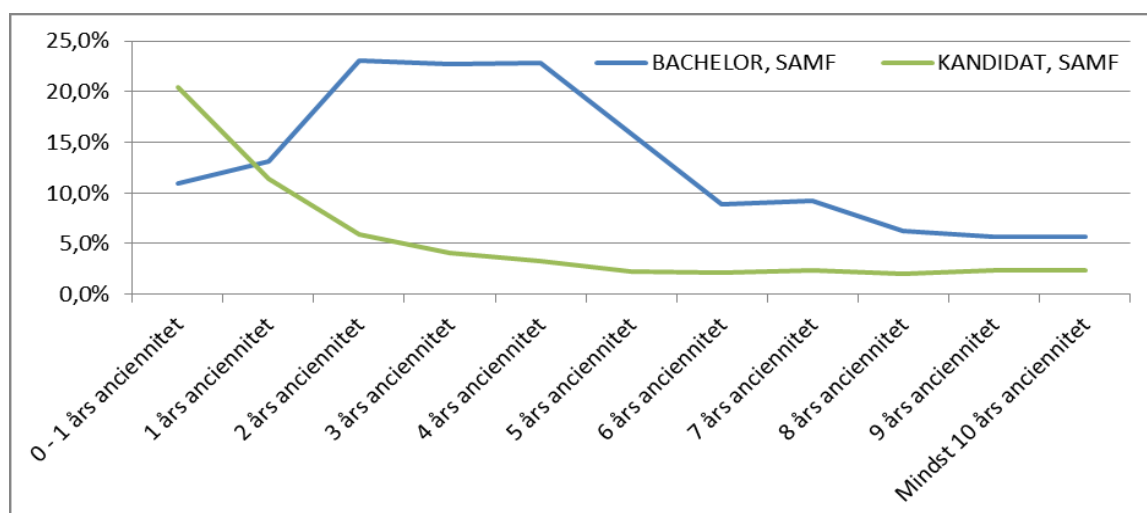
Figur 9. Overførselsgrad blandt naturvidenskabeligt og teknisk uddannede bachelorer og kandidater

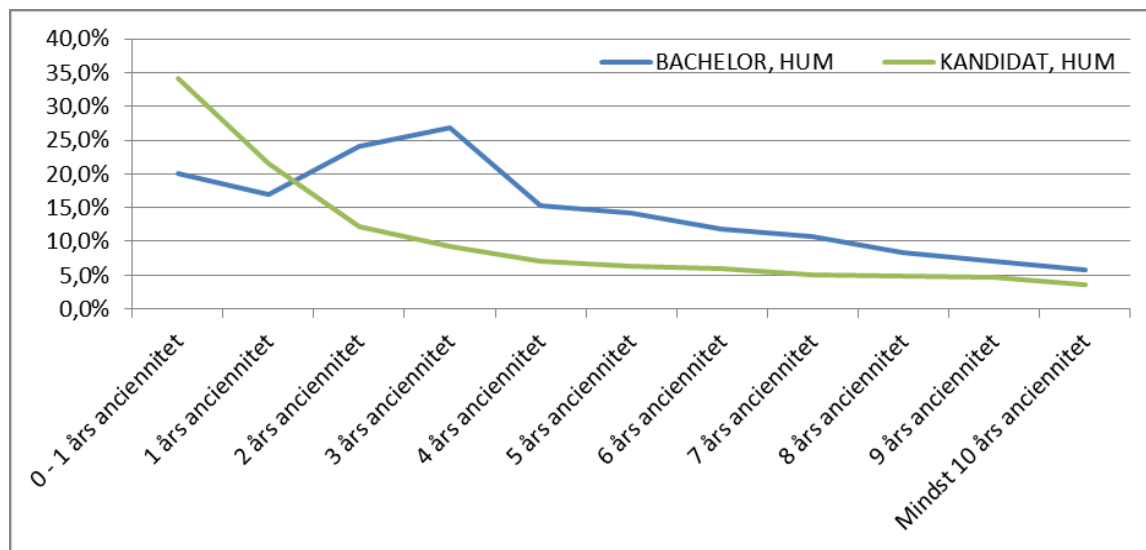
Ledighed

For alle tre hovedområder ses det samme billede – ledigheden falder jævnt for kandidaterne, om end hastigheden i faldet varierer områderne imellem; blandt samfundsvidenskabelige kandidater er krydser ledigheden fem pct. – i nedadgående retning – mellem to og tre års anciennitet, mens humanister først kommer ned på fem procents ledighed efter syv års anciennitet. Kandidater indenfor nattek er nede på fem procents ledighed efter fire års anciennitet. For alle tre områder ses et karakteristisk 'knæk' ved to års anciennitet efter bachelorgraden. Det skyldes at alle dem, der har været indskrevet på kandidatdelen men ikke gennemfører denne, på det tidspunkt overgår fra at være studerende (som ikke er medregnet i denne analyse) til at indgå i analysen.

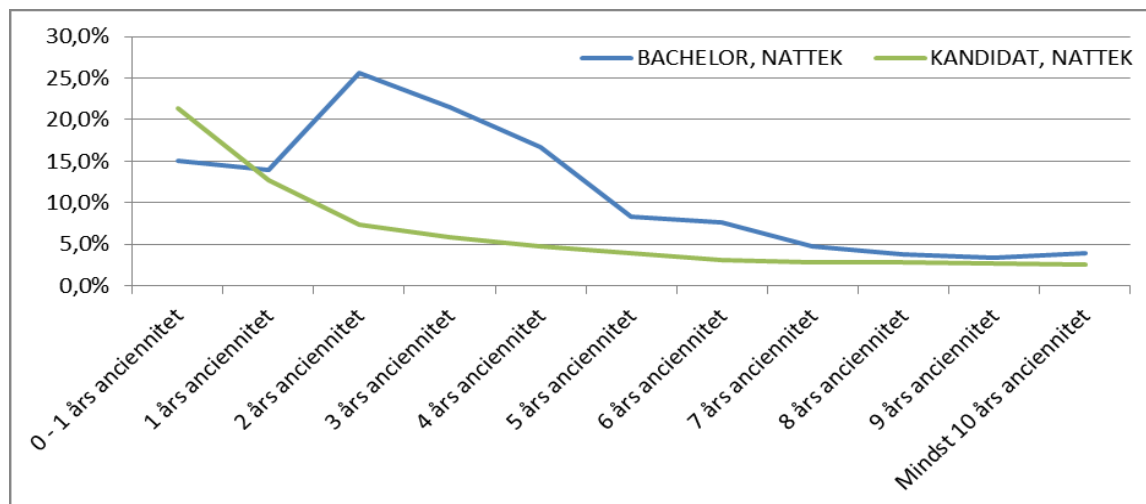
Figur 10. Ledigheden blandt samfundsvidenskabeligt uddannede bachelorer og kandidater

Figur 11. Ledigheden blandt humanistiske bachelorer og kandidater

Figur 12. Ledigheden blandt naturvidenskabeligt og teknisk uddannede bachelorer og kandidater

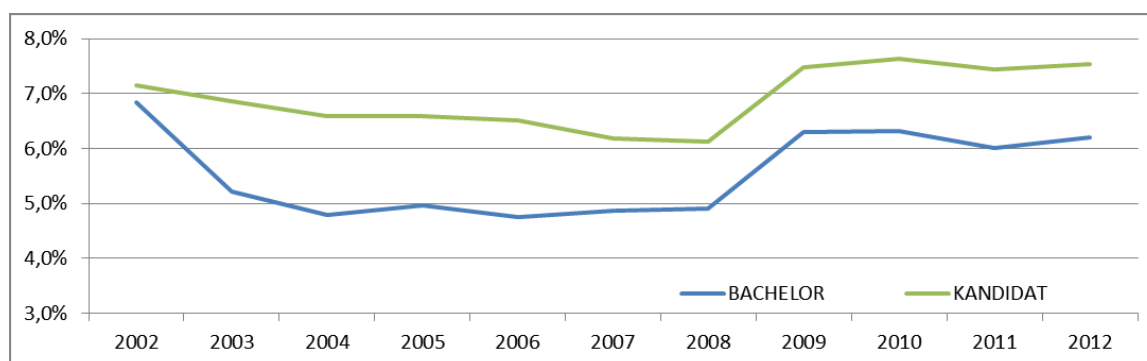

Bilag 2: Andel selvstændige

Analysen er baseret på data fra Danmarks statistiks RAS-tabeller. Det betyder bl.a. at personer bliver kategoriseret efter deres primære status – der regnes (modsat resten af analysen) ikke i fuldtidspersoner. Disse tal kan derfor ikke umiddelbart sammenkøres med resten af analysen, der er baseret på e-indkomstregisteret. Men de giver en indikation af omfanget af selvstændige.

Idet selvstændige ikke indgår i analyserne, er det interessant om især bachelorerne lavere deltagelse i arbejdsmarkedet skyldes at de i stedet er selvstændige. Der er dog ikke noget, der tyder på. Ser vi på udviklingen i andelen af selvstændige, er forløbet for gruppen af bachelorer og kandidater forholdsvis ens, men kandidater ligger konsekvent godt et procentpoint over bachelorerne.

Figur 13. Udviklingen i andel selvstændige blandt bachelorer og kandidater 2002 til 2012

Opdeles der på hovedområder – i 2012 – viser der sig forskelle hovedområderne imellem: Der er ingen forskel i andelen af selvstændige indenfor det humanistiske område, mens der indenfor det samfundsvidenskabelige område er mere end dobbelt så mange kandidater som bachelorer, der vælger at blive selvstændige.

Figur 15. Udviklingen i andel selvstændige blandt bachelorer og kandidater 2002 til 2012 – på hovedområder

